

Komentari Američke privredne komore u Srbiji (AmCham Srbija) na Nacrt zakona o izmenama i dopunama zakona o elektronskoj trgovini

Predlog 1

Član 20

Predlog: Predlažemo dopunu člana 20 važećeg Zakona o elektronskoj trgovini (izmene date crvenim slovima), tako da glasi:

„Obavezna obaveštenja

Član 20.

(1) Prilikom pružanja usluga informacionog društva, pružalac usluga nije dužan da pregleda podatke koje je skladištio, preneo ili učinio dostupnim, odnosno da ispituje okolnosti koje bi upućivale na nedopušteno delovanje korisnika usluga.

(2) Pružalac usluga mora da obavesti nadležni državni organ ako osnovano sumnja da:

- 1) korišćenjem njegove usluge korisnik usluga preduzima nedopuštene aktivnosti;
- 2) je korisnik njegove usluge pružio nedopušteni podatak.

(3) Ministarstvo bliže uređuje izgled obrasca obaveštenja iz stava 2 ovog člana.

(4) Pružalac usluga dužan je da na osnovu odgovarajućeg akta predoči sve podatke nadležnim organima na osnovu kojih se može preduzeti otkrivanje ili gonjenje počinilaca krivičnih dela u skladu sa zakonom kojim se uređuje krivični postupak, što podrazumeva i podatke o ličnosti na osnovu kojih se jednoznačno identifikuje korisnik usluge informacionog društva, i to: ime i prezime, korisničko ime (user name), kontakt podatke (adresa, e-mejl adresa i drugi kontakt podaci ako su poznati pružaoce usluge), IP adresa.

(5) Pružalac usluga je dužan da na osnovu zahteva nadležne inspekcije u skladu sa zakonom koji uređuje inspeksijski nadzor ili zahteva drugog nadležnog organa u skladu sa posebnim zakonom, predoči podatke o ličnosti korisnika koji ga jednoznačno određuju, i to: ime i prezime, korisničko ime (user name), kontakt podatke (adresa, e-mejl adresa i drugi kontakt podaci ako su poznati pružaoce usluge), IP adresa, kao i dokumentaciju koja je neophodna za potrebe sprovođenja inspeksijskog nadzora, nadzora nad primenom posebnog zakona i/ili pokretanja prekršajnog postupka.

(6) Podaci o ličnosti iz st. 4 i 5 ovog člana se koriste isključivo u svrhe vođenja krivičnog postupka, postupka inspeksijskog nadzora i/ili nadzora nad posebnim zakonom, čuvaju se u rokovima zastarelosti u skladu sa zakonom koji uređuje zastarelost krivičnih dela, odnosno u skladu sa zakonom koji uređuje zastarelost prekršaja, a nakon isteka tih rokova, nadležni organ je dužan da te podatke izbriše ili učini neprepoznatljivim.

(7) Na druga pitanja koja se tiču obrade podataka o ličnosti iz st. 4 i 5 se shodno primenjuju odredbe zakona koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti.

Obrazloženje: Obaveštenje o nedopuštenom delovanju ili podatku na osnovu kojeg pružalac usluga postupa u smislu člana 18. stav 1. tačka 2) i člana 19. stav 1. tačka 2) ovog zakona, mora da sadrži podatke o pošiljaocu obaveštenja, preciznom opisu mesta na internet stranici, odnosno drugom elektronskom prikazu na kojem se javlja nedopušteni podatak, kao i obrazloženje nedopuštenosti.

Član 20 važećeg Zakona o elektronskoj trgovini (u daljem tekstu: ZET) propisuje **davanje obaveštenja nadležnim državnim organima** u slučaju da osnovano sumnja da korisnik korišćenjem usluge preduzima nedopuštene aktivnosti ili nedopuštenih podataka. Pored toga, isti član propisuje i obavezu dostavljanja svih podataka na osnovu kojih se može preduzeti otkrivanje ili gonjenje počinitelaca krivičnih dela, odnosno zaštita prava trećih lica. Obaveštenje o nedopuštenom delovanju ili podatku na osnovu kojeg pružalac usluga postupa mora da sadrži podatke o pošiljaocu obaveštenja, preciznom opisu mesta na internet stranici, odnosno drugom elektronskom prikazu na kojem se javlja nedopušteni podatak, kao i obrazloženje nedopuštenosti.

Ova odredba je transpozicija člana 15 Direktive o elektronskoj trgovini koja propisuje da države članice mogu da ustanove obavezu za pružaoce usluga informacionog društva da bez odlaganja obaveste organe javne vlasti o navodnim nelegalnim aktivnostima korisnika usluge ili informacijama koje deli taj korisnik usluge, kao i obavezu da dostave nadležnim organima podatke koji identifikuju korisnika usluge, na njihov zahtev.

Ova odredba daje izvesnu fleksibilnost i neophodno je da bude detaljnije razrađena nacionalnim zakonodavstvom. U važećem ZET obaveza obaveštavanja se svodi na situaciju kada pružalac usluge smatra da postoji osnovana sumnja da korisnik preduzima nedozvoljene aktivnosti, kao i na dostavljanje svih podataka neophodnih za preduzimanje krivičnog gonjenja protiv određenog lica ili zaštite prava trećih lica.

U prvom slučaju bi u cilju uniformnosti postupanja i olakšavanja delovanja nadležnih državnih organa, bilo svrsishodno propisati jedinstveni obrazac za slanje obaveštenja, kako bi se samim pružaoциma usluge informacionog društva olakšalo postupanje u skladu sa zakonskim obavezama. Smatramo da se takvim rešenjem ne bi odstupilo od Direktive.

Što se tiče drugog slučaja, smatramo da je neophodno precizirati u kojim situacijama i za potrebe kog postupka se dostavljaju podaci koji se tiču korisnika. Zbog toga je predloženo da se razdvoji pribavljanje informacija za potrebe vođenja krivičnog postupka i pribavljanje informacija u kontekstu nadzora nad primenom zakona (inspekcijski nadzor, kao i druga vrsta nadzora po posebnom zakonu i izricanja eventualnih mera.

Što se tiče obaveze predočavanja podataka na osnovu odgovarajućeg akta nadležnih državnih organa, budući da se mahom radi o podacima o ličnosti neophodno je definisati kategorije podataka koji se prikupljaju, period čuvanja podataka i svrhu obrade, dok se na sva ostala pitanja primenjuje krovni zakon – Zakon o zaštiti podataka o ličnosti. Kategorije podataka su date na minimalistički način, samo u meri u kojoj su neophodne da se identifikuje korisnik koji vrši nelegalne aktivnosti.

U slučaju da se prihvati sugestija u pogledu izmene člana 20 ZET, predložemo brisanje odredbe člana 21 stav 5 (član 7 Nacrta Zakona o izmenama i dopunama zakona o elektronskoj trgovini), budući da bi u tom slučaju bila odredba koja se ponavlja.

Predlog 2

Članovi 17, 18 i 19

Predlog: Predložemo da se u odnosu na sledeće članove propiše odgovornost za prekršaj u slučaju da pružalac usluge informacionog društva ne ukloni nelegalni sadržaj, i to za:

- član 17 stav 1 tačka 5), koji propisuje obavezu pružaoca usluge informacionog društva u slučaju privremenog skladištenja podataka korisnika da ukloni ili onemogući pristup podacima koje je čuvao odmah nakon saznanja da su podaci uklonjeni iz prenosa posredstvom mreže ili onemogućen pristup do njih, kao i kada je sud, odnosno drugi nadležni organ, naredio njihovo uklanjanje ili onemogućavanje pristupa;
- član 18 stav 1 tačka 2), koji propisuje obavezu pružaoca usluge koji trajno skladišti podatke korisnika da odmah nakon saznanja da se radi o nedopuštenom delovanju ili podatku, ukloni ili onemogući pristup tom podatku;
- član 19 stav 1 tačka 2), koji propisuje obavezu pružaoca usluge koji putem linkova omogućava pristup uslugama drugih pružalaca usluga da odmah nakon saznanja da se radi o nedopuštenom delovanju ili podatku, ukloni ili onemogući pristup tom podatku;

U tom smislu predložemo dopunu člana 22 ZET (član 8 Nacrta Zakona o izmenama i dopunama zakona o elektronskoj trgovini), tako što će se u stavu 1 nakon tačke 2), dodati tačke 2a), 2b) i 2v) tako da glase:

„2a) ne ukloni ili ako ne onemogući pristup podacima koje je čuvao odmah nakon saznanja da su podaci uklonjeni iz prenosa posredstvom mreže ili onemogućen pristup do njih, kao i kada je sud, odnosno drugi nadležni organ, naredio njihovo uklanjanje ili onemogućavanje pristupa (član 17 stav 1 tačka 5);

2b) ne ukloni ili ako ne onemogući pristup podatku, odmah nakon saznanja da se radi o nedopuštenom delovanju ili podatku, osim u slučajevima kada je korisnik usluga lice zavisno na bilo koji način od pružaoca usluga (povezana privredna društva u smislu zakona kojim se uređuje položaj privrednih društava) (član 18 stav 1 tačka 2);

2v) ne ukloni ili ako ne onemogući pristup podatku odmah nakon saznanja da se radi o nedopuštenom delovanju ili podatku (član 19 stav 1 tačka 2)“

Obrazloženje: Smatramo da je uklanjanje ili onemogućavanje pristupa nedozvoljenom podatku, veoma važan segment odgovornosti pružaoca usluge informacionog društva, te da je neophodno i u odnosu na tu obavezu propisati sankciju, a ne samo za neispunjenje obaveze koja se tiče obaveštavanja. Ova odredba ima smisla i u kontekstu toga da pružalac usluge informacionog društva u slučaju nepostupanja u skladu sa obavezom uklanjanja ili onemogućavanja pristupa podatku postaje odgovoran za taj podatak, propisivanje sankcije je dodatan „podstrek“ da se ta obaveza poštuje.